

СУСРЕТИ: НАДА КОЛУНЦИЈА, ПИЈАНИСТКИЊА

Само наизглед је најудобније седети у свом „калупу“

Пијанисткиња Нада Колунџија, Бранка Парлић и Наташа Пенезић извешће у четвртак, 15. октобра, у новосадској Синагоги свих 20 етида Филипа Гласа, култног америчког композитора, дојена минимализма. Овај музички правац, чињеница је, на нашим је сценама помало скрајнут. С једне стране, у делу посетилаца концерата и даље постоји одређени страх од самог помена „нове музике“, јер одмах помисле на неслушљиву авангарду 20. века. С друге, пак, стране, има и оних „тердих“ класичара за које минимализам „заправо и није уметничка музика“, већ пре спада у категорију цеза, попа, комерцијале, те баш не цене композиторе из тог миљеа. Могу ли се уопште ти табуи разбити и како, питали смо на почетку разговора Наду Колунџију?

– Одговор на ова питања је у сваком од нас појединачно. Табуи су ограничења, али и препреке, и сви их имамо. Наравно да се могу уклонити, али не лако. Наизглед, најудобније је седети у свом „калупу“ и говорити – ово не ваља, оно је без везе! Лепо би било ако можемо да не пречртавамо и да дозволимо себи да упознамо и неке области које нас на први поглед одбијају. А ако и после нешто дубље упознавања не нађемо смисла и вредност тог нечег другачијег, можемо с правом да кажемо – ова музика (или нешто друго) ми не одговара. И то је сасвим у реду. Неодговорно је када се суди о нечему без довољно sazнања, а то се заиста догађа када је у питању минимализам. Међутим, нема потребе ни бринути се за будућност ове врсте музике, јер она привлачи оне слојеве публике која није оптерећена табуима.

● **Да ли је минимализам још увек „класика“?**

– Не знам где минимализам, као категорија, може да се смести. Изашао је из оквира класичне музике и прелазе се са другим жанровима, цезом, импровизацијом, касније и поп музиком, узео и елементе других музичких поднебља: Индије, Африке, Индонезије... и тиме је померио границе између уметничке и популарне музике у улазу у поље комерцијале. Али, нека је. Није то ни тако лако. Можда би сваки композитор негде дубоко у себи волео да напише „хит“, али не покушава.

● **Филип Глас је светску славу стекао осамдесетих партитурама за опере, позориште, плес и филм, потом сарадњом са Сузан Вега или Леонардом Коеном. Да ли је, по Вама, био ну-**

жан тај улазак у „мејнстрим“ како би се широј публици скренула пажња и на његове минималистичке почетке?

– Не знам који су разлози. Могу да буду и сасвим друге природе, експеримент, тражење нових инспирација. Глас је написао сјајне партитуре за опере и филм. Ако је у питању био компромис, имамо примере из историје да су уметници пристајали на разне компромисе како би њихово дело угледало светлост дана или да би обезбедили услове да се баве оном што заиста желе, а ми када угледамо то интимно дело, будемо задивљени и не размишљамо о томе како је оно настало. Јак уметнички порив понекада прелази границе морала.

● **Може ли се бити оригиналан и у којој мери уопште има просторе за оригиналност и интерпретаторску имагинацију када се изводе минималистичке музичке форме?**

– Неке композиције, које се, на пример, свирају у групи, искључују улогу појединца, већ је нужно да се поставе део заједничког пулса. И

– Можда је неколико фактора било пресудно и учинило да постигне изненађујући број поклоника музике на Коларац и да, имала сам такав утисак, учествује с нама у извођењу. Најпре је то Гласова популарност, затим пијанисткиња Бранка Парлић, ауторитет када је у питању извођење Гласа и минимализма уопште, права особа да ову музику прикаже у најбољем светлу, те чињеница да снимки свих етида, али не у целости, могу да се чују на Ју-тубу и да пробуде жељу да се дође на концерт, који увек јесте аутентични доживљај. А снимак Радио Београда показао ми је да је извођачки ниво заиста био висок и да је Наташа Пенезић удахнула у то вече младост, поузданост, темперамент и високе професионализам. На крају, и сама подела етида мислим да је била одговорна за сваку од нас.

● **Колико је тешко данас у Србији бити део света уметничке музике? Прети ли нам гурање класике на маргину? Или музика само дели судбину културе уопште?**

Концерт под називом „Self Portrait“, на којем ће Нада Колунџија, Бранка Парлић и Наташа Пенезић извести свих 20 етида Филипа Гласа, биће одржан у Синагоги у четвртак, 15. октобра, с почетком у 20 часова

тада се заиста осети нека јединствена енергија, такорећи ритуална, у којој се осећате дивно и из које вам се не излази. Само композиције дозвољавају више слободе. Доказ за то су веома различите и добре интерпретације. Приступни партитурама и колико слободе ћете себи дозволити зависи од профила извођача. Али УБЕК! је потребна велика прецизност, и то је основа од које треба кренути. Ова је музика крхка и најлања је непрецизно руши. Ако постоји потреба за слободнијим свирањем, нужна је велика пажња да би и та слобода била прецизна и контролисана. То је главни изазов и не лак задатак, јер сама партитура може да заваља својим једноставним, понекад „огоњеним“ изгледом.

● **Често се говори да је Гласова музика медитативна, „за слушање код куће“. Постоји ли неки X-фактор који је учинио да овај програм, који ће имати прилику да чују и Новосађани, буде и концертно атрактиван, о чему сведоче овазије препуне сале Коларчеве задужбине када сте га извеле на фестивалу „Ринг ринг“?**

– Ако погледамо колико концерата има у Београду, не изгледа тако. Мислим да их има више него што публика може да постигне да одслуша. Али, без обзира на то, чини ми се да и публике има све мање и да је стандардна форма класичних концерата и програма помало досадила. Изузетак су велика имена, која идемо да слушамо без ризика, јер је сам квалитет извођење довољан да са концерта изађемо испуњени и задовољни. Понекад, наравно, ипак не добијемо то што се продаје.

Нажалост, и финансијска ситуација слоја који воли уметност је поремећена, па и то јесте један од разлога за мању посећеност, али када видим да и добри бесплатни концерти често имају мало публике, онда знам да постоје и неки други разлози. Руку на срце, и уметници широм света се жале на свој положај, али је другачије када је утврђен уметник у некој економски јакој земљи, ако се тамо за културу издвоји мање средстава него када се то догоди нама. Ми радимо стално и много и делимо судбину која је задесила све нас – и у култури и ван ње.

■ Миша Вољчко